

DE
PAPATV HODIERNO
ANTIQUVM OBTI-
NENTE,

QVAEDAM PRAEFATVS
OMNES CVIVSCVNQVE ORDINIS
MAECENATES, MVSARVMQVE NO-
STRARVM FAVTORES

AD

ACTVM ORATORIVM

De

Persecutione Evangelicorum in Archi-
Episcopatu Salisburgensi nuper, eheu! facta, eorum-
que numine Dei T. O. M. & Auspiciis Potent. Regis
Borussiae in regni sui coloniam deductione
habendum

a. d. X. Cal. Nov. ab hor. VIII. Matut. MDCCXXXII.

Omni, qua decet, animi devotione

INVITAT

seque illis suamque opellam de meliori nota
commendat

ELIAS MEHLHARDT

Scholae Barbyensis Con-Rector.

SERVESTAE,

Typis CHRISTIANI BÖHMII, Illustr. Gymn.
Anhalt. Typogr.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

PAPATA MODI
ANTICVM OF
MINT

QUADAM PRATVS
ON THE CRYSTAL
EXACTLY
EXACTLY

ANTICVM OF
MINT

EXACTLY
EXACTLY
EXACTLY

EXACTLY
EXACTLY

EXACTLY

EXACTLY

Q. D. B. V.

Postquam, quae DEI gratia est, per B. nostri Lutheri Reformationem Papismi turpitude detecta est, non defuere ex ipsis Papistis juxta ac nostratibus quidam degeneres, qui ejus faciem cerussae beneficio imperitis commendare annisi sunt. Sed improbo consilio. Difficendum quidem non est vel ipsos sedis Romanae praesules, quantum ad mores pertinet, nostra aetate non parum mutatos esse ab illis, qui olim fuere praesertim Sec. X. omnium flagitiorum sentina. Rationes hujus rei *vid. in Commentariis: Unsch. Nachr. Tom. II. p. 173.* Deinde agnoverunt ex ipsis Pontificiis saniores nostrae ecclesiae Theologis non parvum eos, qui sub jugo Romano tenentur, fructum ex Reformatione sentire, magna parte insolentiae Papparum eorum-

A 2

eorumque tyrannidi derogata. Remitto B. L. ad ea quae consulto in hoc argumentum disputarunt D. J. F. MAYER in ecclesia Rom. Reformationis patrona & cliente, alique. Ita ut vere dictum videatur Canonici cujusdam Reformationis tempore effarum: Wenn Luther 30. Jahr länger ausgeblieben wäre, so würden die Pfaffen die Bauern Heu fressen lassen und den Edelleuten die Stieffel zu schmieren gegeben haben. Quae cum ita sint, tamen meliorem idcirco factum Papatum nemo, nisi humillima assentatione & partium studio captus fatebitur. Tantum inde liquet labefactatum eum esse & ad ruinam primum urgente divina vindicta. Quemadmodum meritissimus de veritate evangelica nostrae aetatis Theologus D. V. E. LÖSCHER in tractatu germ. De oculis Dei in Papatum judiciis gravissime monet: Etenim quis equum mordacem omnibusque obviis insultantem meliorem tunc induisse naturam temere adferet, cum luxatum quodammodo & fuscis insuper capistratum viderit. Tolle impedimenta, & videbis antiquum eum obtinere. Reipublicae papisticae par ratio est. De doctrina prolixus jam esse nolo. Etsi scio, Hugonem Grotium dum inter Papistas degebat, Johannem Fabricium & Papisticos quosdam auctores Antichristo mirifice blandientes Papistarum in melius abiisse sententiam, nobis persuadere conari. Quorum tamen nebulas supra laudatus Ven. D. LÖSCHERVS & in tractatu: Abgesundener Demas Colloqu. III. & in eo, qui de

De occultis Dei in papatum judiciis agit, tanto cum successu disjecit, ut nihil supra. Dum quidem primatus Papae ejusque in cognoscendis fidei causis, ut vocant, infallibilitas etiam supra Concilii auctoritatem, quamvis renitentibus quibusdam Gallis, adseritur; dum porro Concil. Trid. decreta confessionis publicae locum obtinent, usque eo in doctrina Papatus antiquum obtinet, quoquo tandem versus se veritant mitiores controversiarum tractatores. Frustra igitur est aliosque habere cupit in Regula sua fidei catholicae Franciscus Veronius, distinguens inter ea, quae inter suos habeantur de fide quaeque non; neque attinget, ad quam contendit, metam, Protestantium scilicet in gremium ecclesiae suae reductionem, dum Papam caput & principem Episcopum per universum orbem, Christi Vicarium aliaque cuivis bono formidanda credere, de fide esse, non erubescit dicere p. 129.

Sed neque in moribus meliora secuti adhuc sunt Papistae. Majorum potius vestigiis pertinaciter inhaerent. Praesertim si animum in dissentientes ad eorumque extirpationem tendentia, ne dicam Christianis, sed hominibus indigna molimina spectes. Testatur id sole clarius, quae hoc ipso anno in provincia Salisburgensi adversus veritatis diligentes exortatio est tempestas. Saepius quidem jam inde a Reformatione occasio tulit technarum, calumniarum, mendacio.

daciorum saevae denique violentiae manifestos tenere hos, qui Papam sibi defendendum sumserunt. Ista videlicet ad animam papismi pertinent. Licet ea non confessus sponte fuisset auctor *commentarii*, quem nuncupavit: *Remarques nouvelles sur le bref de sa Sainteté a l' Imperatrice. Romanae*, inquit, *aulae morem esse hos, qui sibi quidquam derogant, ceu haereticos infamare; ideoque ab ejus aulae ministris cavendum.* Tamen cum haec prope sine pari intra Rom. Imp. limites occasio praesto sit, si ea ad describendum quodammodo Papatus ingenium usus fuero, quis abs re esse dicet? Vera quae sunt, ea suomet robore constant. E contrario desperatae rei fati firmum indicium est, si veritatis praesidio diffusus ad insidias verborum, ad illecebras falso ostentati quaestas, ad minas, ad bruta fulmina, ad rapinas denique ac caedes confugas, iisque in adversarios saeviens tuae causae velis consulere. Nihil enim absurdius quam externa vi intellectum hominis ad suam sententiam trahere velle, qui tamen cogi nescius, ad nihil, praeter abjectam simulationem istis perducere artibus potest. Religio, praesertim, quippe quae Cicerone teste jubet, ut *DEVM semper pura, integra & incorrupta mente ac voce invocemus*, cum quidvis potius, quam simulationem patiatur, quomodo ad eam quis cogi possit per alias artes, nisi per demonstrationem spiritus & potentiae, non liquet. Aut enim verus est tuus de religione sensus, aut falsus. Si verus,

rus,

rus, quid praestitutum te Deo officii putas, si suppliciorum metu, opumve expectatione velificati tibi homines ingentem hypocritarum exercitum adauerint? Sin falsus, cur non sufficit, te ipsum errore tuo perire? Quis te malignus genius ad alios tecum una perdendos abripuit? Sed nihil pensi habent istae Papistae. Christi exemplo hac in re directe repugnat mos ejus, qui Vicarium se Christi jactitat. Ille ad docendum mittit Apostolos suos; hic ad diripiendum, praedandum, trucidandum. Sane, nisi me fallunt omnia, ejusmodi mos titulus est iniustus fronti istius mulieris cujus imago sistitur Apoc. XVII, 5. Praesertim si in subsidium vocantur dicta: Apoc. XVI, v. 5. 6. 7. & 2 Theff. II, 4. Incidit quod in *Seckendorffii Hist. Lutheran.* me legere memini. Cum scilicet Inquisitionis cruentus ille senatus in Lusitania adversus Mauros anno Chr. 1546. saeviret, ipsum Pont. R. a rege petiisse per litteras, uti ejus crudelitati resisteret, ne sanguinis effusi poena in se regemque provocaretur; cum tamen eodem tempore per ministros suos adversus Evangelicos in Gallia, Belgio & Germania infanda supplicia statuerit. Habemus sane reum confitentem. Maurorum sanguinem effundere religioni est; cur non potius Christianorum? Vim insuper cum nequitia conjungunt, certissime fore rati, ut, vis & nequitia quicquid impugnant, ruat: Nescii tamen, quod ista consuetudine fidem nobis
faci-

faciant *Augustinum* jam olim Romanam ecclesiam descripsisse his verbis: *Tertia superest aetas ecclesiae per Antichristum ventura, qua nihil est perniciosius, quoniam & violenta & fraudulenta erit. Vim habebit in imperio, dolum in miraculis.* Citante B. Meisnero in *tr. de Ecclesia Sect. IV. Cap. V.* Eae Papalis imperii artes olim fuere. Eaedem adhuc sunt. Imo si ingenium & internum robur spectes in deterius abiit cum quae olim facti jure inceptarunt, nunc publica lege fiant. Conf. Rev. D. LÖSCHER in *jud. Dei adv. Pap. p. 30.* Quondam cum adversus B. nostrum Lutherum ejusque *συγγενῆς* pugnatum fuit, argumenta nulla, vel ficulnea saltem & in circulum rotata adducebantur. Scripturae S. fere nulla auctoritas. Quippe ferro instructi, verbo opus non esse existimarunt. Cum Lutherus coram Cajetano Augustae Vindelicorum se sisteret, nihil plane ad reducendum eum argumenti in medium prolatum fuit. Revocationem tantum & brutum obsequium urgebat iste purpuratus. Quam misere doctissimorum, ut vulgo habentur, inter Monachos & adsertorum Papalis auctoritatis conciones comparatae sint, quodque, si rhetoricationes vanas & in adversarios obrectationes detraxeris, nil praeter pueriles nugae remaneat, legere licet apud Lud. Lucium in *Hist. Jesuitarum p. 765.* Graviter igitur quidam civis Lipsia propter Evangelium anno 1523. expulsus ad Senatum Lipsiensem scripsit: *Lipsiensium oratores*

ex

ex verbo Dei nihil ad objectiones respondere posse, hinc ad convicia descendere. Seckend. l. c. verf. germ. p. 604. Nostra aetas non meliorem convincendi haereticos modum ipsis inspiravit. Exsulibus Salisburgensibus nil praeter sanctam ecclesiam oblateralum fuit. De Christi, Prophetarum & Apostolorum auctoritate altum silentium.

Integra colloquia, quae cum nostris sacrificii habuere, hic apponere, ex iisque infaustum convertendi methodum ostendere, nimium foret. Remitto B. L. ad Berolinenses aliasque relationes, quae inter alia Contin. IV. p. 27. narrant, quomodo quidam, vulgo, Capucini, qui ad convertendum Gappium quendam in carcerem venerant, nihil magis etiam atque etiam rogitarint, quam ut de Scripturis taceat, & suis potius placide disputationibus lacquiescat. Quid vetat, cur hoc modo gravissimae vel ipsis Muhamedanis aliisque impostoribus rationes sint, quibus nos in verba sua jurare simili jure cogant. Argumenta igitur cum desint, transitur ad irritamenta. Suae, si Diis placet, veritati praesidium quaerunt in mendaciis. Blandiuntur, Satana auctore monstrant regna mundi eorumque gloriam. Matth. IV, 8. Minantur, fraudes moliantur, calumniantur, persequuntur.

Pudet quidem, turpissimis machinationibus
 B has

has chartas conspurcare. Quae Luthero contigerint illecebrae testes habemus ipsos hostes dicentes: Die Wittenbergische Bestie achte weder Geld, noch Ehre, sonst solte es daran nicht fehlen. *Matthaeus in Vita Lutheri p. 153.* Taceo, quod Cajetanum in Romanae aulae invidiam incidisse, ipse Jesuita Maimbourgius testatur quoniam nullis ad capiendum eum B. Lutherum dolis & promissis usus fuerit, sed nimis sincerum se gesserit. *Conf. Seckend. l. c. p. 175.* Idem auctor p. 167. monet, quid sibi voluerit aureae rosae munus ad Electorem Saxoniae Fridericum a pontifice missum, citans videlicet ex epistolis pontificis pariter ac Cajetani ad Electorem sesequi pedalia illa verba, quibus istud beneficium tanquam summum commendant, & quantas igitur gratias pontifici debeat princeps optimus, ostendunt. Quas, ut Lutherum hostibus suis tradendo persolvat, ei auctor est papa in aliis litteris Carolo de Miltiz mandatis. *Ibid.* Methodum autem per largitiones & blandimenta convertendi non vitio quorundam hominum, sed ipso Papismi ingenio tribuendam esse, non solum *Vrbanus*, quidam *Cerri* in libro, quem inscripsit: *L' état present de l'eglise romaine*, ingenue confessus est, dum (*vid. Unsch. Nachr. de anno 1717. Ordn. 5.*) maxime opus esse, ait, ad reconciliandos haereticos, *ut primum optimates persuadeantur blanditiis. Peregre, praesertim Romam abeuntes a summis Papae Ministris, crebro conveniantur.*

Prote-

Protestantium principes per legatos vafros, blandos & Papae insuper fideles compelluntur. Denique Academici doctores quavis arte, (par toute sorte de moyens,) ad amicitiam Romanensium perducantur. Sed etiam Salisburgenses nostri satis sunt experti. Gappio supra commemorato, quippe veritati cedentes, ut tantummodo se simularet Papistam, auctores fuerunt Monachi. Statim sese illum custodia liberaturos sponderunt. Ne modo quidquam contra suas doctrinas loqueretur. At ille noluit. Idque recte. Mirum ni pudeat homines tam indigna cogitasse, nedum facere! Sed quid miror? Pejora perpetrant, ut suae tantummodo ecclesiae auctoritati consulant. Turpissimis calumniis sugillare non erubescunt, quotquot vel extremo tangere digito Romanensium *πρωτων ψευδων*, monarchiam ecclesiasticam ausi fuerint. Ut infanda jam flagitia, quorum hinc inde singulis testes lucis reos egerunt, ex Flacii Catalogo tertium veritatis non repetam, consideret modo B. L. quae Waldensibus, quae Hussitis, quaeque, quos vocant per Galliam, Hugonotis praeter omnem, veritatis speciem objecta fuerint scelera. Cum ipse Rainerus Sachonus in libro *adversus Waldenses* eos circa religionem secundum Symb. Apostol. recte credere, nec quicquam erroris, nisi odium adversus sedem Romanam hominibus inesse fateatur. Id quod causae est, cur ipsis boni homines (gute, ehrliche Leute,) audiant. Conf.

Ven. D. Zeibichii Progr. nuper edit. Witteb. 1732. De bonis hominibus. Nihilominus tamen apud alios rebelles, *πρωγονόδαλοι*, infandae libidinis & promiscuarum nuptiarum homines dicti sunt. Secundum *Arnoldi*, caeterum in bonos omnes maledici, hac de re veram confessionem *in Hist. Eccles. P. I. L. XII. Cap. V.* Ad quem, ne alias aliis iniustas infamiae notas hic commemorare opus sit, Lectorem ablego *Lib. XIV. Cap. V. Lib. XV. Cap. V. §. 9. 13.* Neque tamen is olim tantum apud Papistas mos obtinuit, sed hodieque obtinet, & per praxin quotidianam abominandi tribunalis, quod inquisitio audit in publicam quasi legem abiit. In exsules nostros, eheu, quot falsa crimina jecerunt, quasi venenata tela! Eadem crimina, quae olim in primos Christianos mentiti sunt gentiles atheismum, conspirationes & id genus alia, imposuerunt illis ei, qui Christi de nomine dici cupiunt, ut falsis ex criminibus eo faciliorem caperent ansam opprimendi innocentes. *Ita enim exsules evangelicos ex edicto quodam Serenissimi Bavariae Electoris, sapientissimi principis, nominare non dubito.* A calumniis itur ad crudelissima supplicia, quorum exempla innumera mundus stupet. Ex quo enim clero impulsore *Friedericus II. Rom. Imp. Capitis & rogi poenam in Waldenses statuit*, crudelitas apud Papistas pene laudi esse coepit, adeo, ut saepe levissima de causa innocentes homines ad rogam damnarint. In
Annam

Annam Burgium, qui Regi Galliarum, Carolo
 IX. a consiliis fuit ideo tantum rogi supplicium de-
 cretum fuit, quod crudeles in Reformatos persecu-
 tiones sibi non probari his verbis testatus fuerat:
*Non adeo leve ducendum illos cremare, qui inter flammam
 nomen Jesu invocarent.* Conf. Arnoldum l. c. Lib.
 XVI. Cap. VIII. *Quod caput integrum huc pertinet.* Ex
 illo aparet, nullos prope suppliciorum modos ex-
 cogitare humanum ingenium posse, quin eos ex-
 perti sint ab illis nostrates. Exsilium inter levissi-
 mas poenas numerandum. Primi, quibus post
 Reformationem ea contigit calamitas fuere aliquot
 millia anno 1530. ex Lotharingia pulsi, qui in sil-
 vis vagantes gramine & fronde miseram vitam su-
 stentare sunt coacti. Vid. ibid. l. c. §. 25. Alias,
 praesertim capitis poenas, quippe in Historia ec-
 clesiastica satis superque obvias libens omitto.
 Philippus a Limborg in Historia Inquisitionis, in-
 star omnium auctorum, innumera hac de re sup-
 peditabit exempla. Nostrae aetatis homines majo-
 rum suorum crudelitatis tantum abest, ut poeni-
 teat, ut potius eam imitari, quin vincere stude-
 ant. Thoruniensis laniena cui non in recenti me-
 moria est? Et quid dicam de Salisburgensibus no-
 stris? Nonne triste eorum exemplum probat, ni-
 hil esse tam durum, quod non maleficus Zelus
 adversariis nostris suadeat? Profecto, nisi Imperii
 Rom. sanctissima jura obstarent & Dei singularis pro-

providentia, Parisienses nuptias, aeternum gentis illius dedecus, in regione Salisburgensi eos revocatuos fuisse, quid est cur dubitemus? Caedes nonne satis minati sunt, dum quosdam captivorum per aliquod conclave sanguine cruentatum sigillatim ducentes interrogarunt: Vtrum malint confessionem suam revocare, an secundum fratrum suorum exemplum capitis poenam luere; dumque propter carceres truncatas quasdam larvas circumgestarunt, inclamantes crebro carnificem, uti in canes Lutheranos, ita enim vocabant eos, recte officio suo fungeretur? Quae quamvis facta non sint, quis immania verbera famem, custodiam in foedissimis speluncis, liberorum flebiles rapinas, foeminarum gravidarum per durissimum frigus violentam expulsionem, telorum in imbelle vulgus barbaros jactus, aliosque id genus graves casus non morte ipsa pejores existimet. Ex his satis apparet eos, qui Papae hodie partium sunt, a majorum suorum moribus non magis abhorreere, quam quod eorum nequitiam crudelitatemque superare satagunt.

Sed ego prope limites programmatis transgressus sum, quare ad Actum nostrum Oratorium transeo, cujus Oratores, bonae spei quidam juvenes, ea, quae exsulibus Salisburgensibus contigerunt, more dramatico exposituri, sequenti ordine in conspectum prodibunt.

I. IOH.

- I. IOH. CHRIST. Klebing, Barbyensis-Saxo, Prologus, Summi numinis curam ecclesiae suae praedicans instituti rationem explicabit oratione germ.
- II. IOH. ANDR. GEBH. Bernuth, Roseburgo-Magdeb. Archiepiscopum in haereticos invehentem Pontificisque auxilium implorantem acturus est sermone latino.
- III. IOH. CHRIST. Göpel, Kirchscheidango-Thur. Pontificis nomine Archiepiscopo animum addit, latine.
- IV. IOH. CHRIST. Sielitz, Barbyensis-Saxo tanquam Jesuita Archiepiscopo technas suppeditabit Carmine heroico.
- V. MICH. GOTHOFER. Schiele, Hadmerslebio-Magd. Aug. Conf. Theologi personam sustinens quaedam papismi trivola fundamenta subvertere conabitur sermone vernaculo.
- VI. IAC. CHRIST. Lambrecht, Hadmerslebio-Magd. ceu prudens Politicus Archiepiscopo saniora suafurus est Orat. gallica.
- VII. IOH. MATTH. Bernuth, Roseburgo-Magd. Declamator Papisticus exfules ad reditum hortabitur, germanice.
- VIII. IOH. NICOL. Adolph, Dodendorffio-Magd. Nomine cujusdam exfulis, refutata Sacrificuli oratione, fratres ad constantiam hortatur. Germanice.

IX.

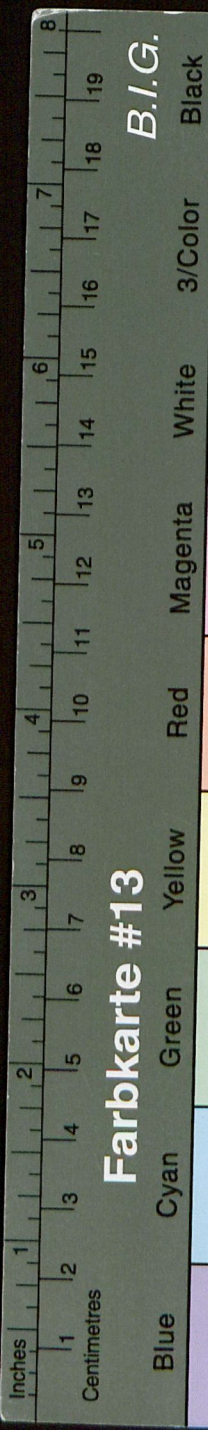
QK Th. 1061 X 3577495
* (16) * VDJR

- IX. WERN. CHRIST. *Witke*, Barbyensis-Saxo
Oratorem agens ad Comitia Ratisbonensia mis-
sum ab exsulibus germanice verba faciet.
- X. ALB. IAC. ERNST *May*, Barbyensis-Saxo
Legatus Pot. Regis Borussiae coram legato Sa-
lisburgensi intercedet pro exsulibus, germ.
- XI. IOH. ARIB. *Königke*, Barbyensis-Saxo, instar
legati Salisburgensis priori respondebit, ea-
dem lingua.
- XII. IOH. CHRIST. HEINK. *Hederich*, miles
Caesareus, IOH. BARTH. FR. *Göttling*, &
CHRIST. FRID. *Wilhelmi*, ambo exules,
patria autem Barbyenses Colloquium inter se
instituent, ultimo confessionem fidei recitante.
Versibus germ.
- XIII. IOH. CARL. *Lambrecht*, Hadmerslebio-
Magd. nomine Commissarii Borussiae exules
in tutelam regis invitabit, Carmine german.
- XIV. GEORG. FR. ERDM. *Behns*, Salzensis,
Epilogus, sub finem Deo & Principi nostro
nec non auditoribus gratias acturus est. Orat.
germ.

Plura breves chartae non patiuntur. Quare B. L.
Vale studiisque nostris fave. Dabam Barbyi
Non, Octobr. clō lō ccxxxii.

••••• (o) •••••

Farbkarte #13

B.I.G.

Hi
1061

DE
TV HODIERNO
TIQVVM OBTI-
NENTE,

AEDAM PRAEFATVS
S CVIVSCVNQUE ORDINIS
ATES, MVSARVM QVE NO-
RARVM FAVTORES

AD
M ORATORIVM

De
te Evangelicorum in Archi-
burgensi nuper, eheu! facta, eorum-
ei T. O. M. & Auspiciis Potent. Regis
in regni sui coloniam deductione
habendum

ab hor. VIII. Matut. MDCCXXXII,
qua decet, animi devotione

INVITAT
suamque opellam de meliori nota
commendat

S MEHLHARDT

colae Barbyensis Con-Rector.

SERVESTAE,
STIANI BÖHMII, Illustr. Gymn.
Anhalt. Typogr.

49

